

збереження в НБУВ багатолітнього репертуару одержаних періодичних видань, монографій і бібліографічних покажчиків, виданих бібліотеками-партнерами з книгообміну.

У сучасному комплектуванні бібліотечних фондів дедалі більше застосовуються новітні технології та комп'ютерні розробки, джерела інформації та методи їх збереження, але поповнення та якість книжкових зібрань завжди залежатиме від фінансування.

УДК: 027.7:004.65:001.891

Чуканова С.О.,

провід. бібліотекар,

наукова бібліотека НаУКМА

Американський та європейський досвід дослідження інформаційно-пошукової поведінки студентів як користувачів університетських бібліотек

Питання дослідження інформаційно-пошукової поведінки студентів як користувачів університетських бібліотек наразі є важливим. У нашій країні такого роду розвідки знаходяться на початковому рівні, у той час як в США та Європі бібліотекознавці серйозно досліджують це питання. Канадський бібліотекознавець Е. Беррет (*A. Barrett*) у своєму дослідженні інформаційно-пошукової поведінки гуманітаріїв (бакалаврів, магістрів, аспірантів та викладачів) аналізує алгоритм здійснення інформаційного пошуку, притаманний кожній з вищезазначених категорій, приділяючи особливу увагу студентам і порівнюючи їх з рештою категорій користувачів. У процесі дослідження він дійшов висновку, що особа, яка має більший досвід у здійсненні наукових досліджень, легше орієнтується в обсягах інформації, необхідній для навчання, роботи тощо. Подібні дослідження проводили також бібліотекознавці Д. Кайонго (*J. Kayongo*) та К. Гелм (*C. Helm*) з університету Нотр-Дам, штат Індіана (США) – інформаційно-пошукова поведінка студентів; С. Бірн (*S. Byrne*) та Д. Бейтс (*J. Bates*) з Дублінського університету (Ірландія) досліджували інформаційно-пошукову поведінку студентів, що навчаються дистанційно. Коло питань, які вивчаються в межах цієї теми, дуже широке. Розглянемо детальніше результати кількох таких досліджень.

Вивченням питання моделі комунікації «читач – бібліотекар» займались бібліотекознавці Е. Чоу (*A. Chow*) з університету Північної

Кароліни (США) та Р. Крокстон (*R. Croxton*) з університету Джонсон і Велс (США). Вони у своєму дослідженні аналізують інформаційно-пошукову поведінку університетських викладачів, студентів і працівників. Зокрема, вищезгадані дослідники проаналізували, як часто та за допомогою яких засобів ці категорії користувачів звертаються до бібліотекарів довідкової служби за допомогою. У результаті науковці дійшли висновку, що он-лайн технології є допоміжними для студентів молодших курсів, у той час як телефон та електронна пошта є, переважно, зручнішою формою комунікації з бібліотекою для викладачів і працівників університетів.

Ще один аспект інформаційно-пошукової поведінки – це вміння користуватись довідниками та довідковими матеріалами. Саме його у своїй статті дослідила Д. Уеллетт (*D. Ouellette*) з бібліотеки Конкордійського університетського коледжу (Альберта, Канада). Вона зазначає, що в сучасну цифрову епоху більшість користувачів застосовують потужні онлайніві технології, у тому числі електронні довідники, покажчики, бази даних тощо. Дослідниця дійшла висновку, що студенти зацікавлені якомога швидше знайти інформацію, тому назви довідників, баз даних та покажчиків, особливо ті, які самостійно складають бібліотекарі, повинні мати зрозумілі назви та включати просте пояснення, що стосується тематичного спрямування цих матеріалів.

На сьогоднішній день в усьому світі значне поширення отримали проекти, які допомагають сучасним бібліотекам аналізувати статистику використання бібліотечно-інформаційних ресурсів. Одним із таких є Проект з обліку використання інформаційних онлайнівих ресурсів – *Counting Online Usage of Networked Electronic Resources (COUNTER) Project*, що об'єднав інформаційних провайдерів і бібліотекарів завдяки упровадженню метричних систем для вимірювання статистики використання ресурсів, а також Стандартизованої ініціативи збору даних зі статистики використання – (*Standardized Usage Harvesting Initiative (SUSHI)*). Поки що в Україні немає аналогів такому проекту, але ми прагнемо розвиватись у цьому напрямі, адже подібні проекти певною мірою допомагають проаналізувати інформаційно-пошукову поведінку користувачів. Нещодавно було зроблено вибірковий аналіз використання студентами факультету гуманітарних наук електронних ресурсів бібліотеки НаУКМА.

Висновки. Наукова бібліотечна спільнота в США та Європі досить активно досліджує питання інформаційно-пошукової поведінки користувачів університетських і наукових бібліотек. Щодо американського та європейського досвіду дослідження інформаційно-пошукової поведінки студентів як користувачів університетських

бібліотек зазначимо, що підходи, використані бібліотекознавцями для вивчення цього питання, можуть бути різними. За основу дослідження обираються різні аспекти: категорії користувачів, типи матеріалів, рівень уміння користуватись довідковими службами та матеріалами (електронними ресурсами, каталогом бібліотеки у т. ч.) тощо. Україна робить перші кроки у цій справі, але вітчизняні дослідники-бібліотекознавці прагнуть розвивати цей напрям й надалі (Т. Ярошенко). У ході пілотного проекту з дослідження рівня використання електронних ресурсів студентами гуманітарних спеціальностей Наукової бібліотеки НаУКМА були зроблені перші спроби вивчення інформаційно-пошукової поведінки такої категорії користувачів університетських бібліотек як студенти. Це дослідження стало початком вивчення даної теми, зокрема у Науковій бібліотеці НаУКМА.

УДК 027.021:001.83

Ярошенко Т.О.,

директор Наукової бібліотеки НаУКМА,

канд. іст. наук

**Сучасна бібліотека в системі наукових комунікацій: огляд
світового досвіду
(з точки зору Фулбрайтівського дослідника)**

Наукова комунікація – наріжний камінь розвитку науки, наукової діяльності. В усі часи дослідникам потрібно було, крім власне продукування нового знання, ще й поширення та обговорення своїх ідей, гіпотез, теорій, думок, результатів наукових досліджень. Наукова комунікація та бібліотеки тісно взаємопов'язані. Бібліотеки століттями виконували важливу роль у систематичному збиранні джерел письмової наукової комунікації вчених, збереженні цих джерел та організації доступу до них. Повнота, цілісність, доступність джерел наукової інформації – основа бібліотечної місії. Але бібліотеки завжди мали справу лише з формалізованим продуктом наукової комунікації – публікацією. Що зараз?

У доповіді висвітлені деякі питання щодо ролі і місця сучасної бібліотеки в системі наукових комунікацій в цифрову епоху, «вбудованого» бібліотекаря, активне посередництво в процесі створення та опублікування наукових праць, просування і розповсюдження результатів робіт за допомогою інструментів *Web 2.0*